

**NUNARSUARMI
TAMARMI PEQQU-
SERLUUTEQARLUNI
ILUANAARNIARTARNER-
NUT UUTTUUT 2020
KALAALLIT NUNAAN-
NIIT INERNILIUSSAT
PINGAARNERIT**

TRANSPARENCY INTERNATIONAL GREENLAND PILLUGU NAATSUMIK

TI Transparency International eqeersaataavoq nunarsuarmut tamarmut siaruarsimasoq ataa-siinnavimmik siunertaligaalluni: Silarsuaq peqquserlulluni iluanaarniarfiunngitsoq anguniarlugu aallarnigaq. Nunarsuarmi tamarmi 100 sinnerlugit immikkoortortaqarlutillu Berlinimi qullersarfeqarput peqquserlunnermut akiuiniarnerminni anguniagaliussaminnik piviusunnguerusu-ngaalarluarnermit.

Transparency International Greenland suliffeqarfiutillit, eqqartuussissuserisunik, inuiaqatigiinni aqutsisut allallu ammasumik ingerlatsisoqarnissaanut soqtiginnittut arlariit, 2011-mi aallarnersimavaat. 2015-mi Transparency International Greenland tamakkiisumik 'chapter'-inngorpoq Transparency Internationalip iluani. Siulersuisut kajummisutsimikkut sulisuupput, akissar-sinertaqangitsumik, Nuummi allafeeralerlutik, peqquserlulluni iluanaarniartarnernik akiuiniar-nernik annertuuunik ingerlassaqarnermik saniatigut ammasumik ingerlatsisoqartarnissanik annertusaaniarsarpput. Suliniutaannut ilaavoq paasiniaasoqassasoq inuiaqatigiinni misisueq-qissaarinikkut, soorlu peqquserlulluni iluanaarniartarneq qanoq isumaqarfigineraat, paasi-niatitsinissaallumi tassungarpiaq tunngavoq.

ISUMASIUUT: Peqquserlulluni iluanaarniarneq *nammineq pissarsiaqaatiginiarlugu pissaanermik atornerluinertut nassuarneqarpoq.*

OQARIAASEQ UNA PILLUGU "PISSAANERMIK ATORNERLUINEQ"

Tatigineqarluni pissaanermik tunineqarnikuulluni atornerlullugu peqquserlunniikkut iluanaarniarfigilertarnera. Kalaallisut oqariaaseq una atorneqarpoq "peqquserlulluni iluanaarniarneq" atornerluinertaanut. Nalunaarusiami oqariaaseq amerlanertigut atornerluinertaanut una atorneqarsimavoq "pissarsiaqaatiginiarlugu pissaanermik atornerluineq". Paasinianeremi akissuteqarsimasut amerlanerit kalaallisut akissuteqartarsimanerat aallaavigalugu siulersuisut isumaqarluinnarput, ersarisoq oqaatigineqarsinnaasorlu pissaanermik atornerluisoqartartoq peqquserlulluni iluanaarniapilunnerminngaanniik. Siulersuisut soorunami eqqummaariffigivaat nutserinerit taagueriaatsillu atorneqarsimasut inerniliinernut sunniuteqataanngitsoornavian-ngitsut. Nunani tamani taamaappoq, taamaakkaluaq siulersuisut naliliipput paasinianeremi inerniliussat oqaatsitigut unammillernartoqaraluarlutik peqquserluuteqartarneq pillugu paasin-ninniarnissamut isiginneriaatsikkullu ineriartuiniarnikkut suliarinniniarnermi sakkussatsialal-juarsinnaasut.

SIULEQUTAA TUNULIAQUTARLU

Nunarsuarmi peqquserlulluni iluanaarniarneq piujunnaarpas aamma Kalaallit Nunaanni nungussaaq. Anguniarnissaanut pissaanillit akisussaatneqartnissaat inuiqaqtigiiinnil ammanerumik ingerlatsisoqalernissaanik suliniutit tapersor-neqarnissaat Transparency Internationalip innersuussutigai.

Inuiqaqtigiiinni qanorpiaq peqquserlulluni iluanaarniartoqartigisoqartnertosq uottorsinnaangilarpus. Peqquserlulluni iluanaarniarneq isertortumik ingerlanneqartarpooq tamanulu ammasumik takuneqarsinnaanani. Taamaattumik toqqaannartumik pivisumik oqarsinnaangilagut 'peqquserlulluni iluanaarniarneq Kalaallit Nunaanni ima atugaatigaaq'. Peqquserlulluni iluanaarniarneq "nammineq pissarsiaqaa-tiginiarlugu pissaanermik atornerluiintert" Transparency Internationalimil nassuarneqarpoq. Akiliilluni peqquserlutsitsinerinnaq pineqanngilaq, aammali eqqunngitsumik tunnisuteqartaneq, iluanaarutit nalequtinngitsut soorlu qanitanik sallituttsiarerit. Suaassutsikkut immikkoortitsineq aamma peqquserlulluni iluanaarniarnerusinnaavoq, assersuutigalu inuk atorfimmini pissaanilik pissaanini atorner-lullugu kinguaassiutitigut akiliuteqartitsiniarpas.

Peqquserlulluni iluanaarniarneq Kalaallit Nunaanni qanoq atugaatigina paasisaqarusukkutta, misissuisariaqarpugut ataqtigiisumillu sulisariaqarpugut. Global Corruption Barometer, Nunarsuarmi tamarmi peqquserlulluni iluanaarniartoqartnermut uuttuit, tassaavoq isumasiueriaaseq nunani tamalaani atorneqartartoq 2003-miilli Transparency Internationalimil ingerlanneqarsimasoq. Nunarsuaq tamakker-lugu inuit tusindtilikkaat peqquserlulluni iluanaarniartarne-rit pissaanermillu atornerluisiarerit pillugit misilitakkatik isiginninnertillu pillugit apersorneqarsimapput.

Misissuineq Kalaallit Nunaanni ingerlanneqaaqqaarpoq 2016-mi, nunattalu misissuiffigineqaaqqinnissaa sulissut-gisimavarput. Qujanartumillu iluatsippoq, 2020-llu naane-rani kalaallit innutaasut 700-t misissuinermut peqataapput, avannaaniit, kujataaniit, nunaqarfinniit illoqarfinniit peqataasoqarluni. Misissuineq tamat isumaannik takutitsinera naammagisimaarpaput.

Global Corruption Barometerimi apeqqutit assigiissaakkat atorneqarput, taamaattumillu inernerri nunat assigiinngitsut akimorlugit sanilliunneqarsinnaallutik. Kalaallit Nunaanni inerniliussat quppersakkami matumani allassimapput.

Kalaallit Nunaanni peqquserlulluni iluanaarniarnerup pis-saanermillu atuinerup annertussusaanik toqqaannartumik nalunaarsuinerunngilaq. Peqquserlulluni iluanaarniarto-terup qanoq annertutigineranik inuiqaqtigiiit misigisartagaan-nik isiginninnerannillu nalunaarsuinerulluni. Aammattaaq inuiqaqtigiiit isaanniit kikkut pissarsiaqaaqtiginiarlugu pissaanermilk atornerluisartuunersut erseroq.

Ammattaaq 2016-mi inerniliussat 2020-mi inerniliussanut sanilliussinnaaneri pingaaruteqarpoq, allanngortoqarsim-nersoq takuneqarsinnaalluni. Global Corruption Barometer 2016-mi ingerlanneqartumi apeqqutit taamanikkut atorneqartut 2020-mi atorneqartunut sanilliussorneqarsinnaan-ningillat. Atatsimulli isigalugu misissorneqartoq taannaalluni.

Qanoq peqquserlulluni iluanaarniartoqartigisarnera pillugu inuiqaqtigiiit isiginninnerat Transparency International Greenlandimut sakkussaavoq pingaarutilik.

Inuiqaqtigiiinni tamat oqartussaaqataanerat tunngavigalu-gu naalakkersusoqartillugu innuttaasunit tatigineqarneq pingaaruteqarpoq. Qinikanut inuiqaqtigiiit sinnerlugit aalajangiisartunut tatiginninnissaq pingaaruteqarpoq.

Peqatigiiffittut iliuusissiatsinni suliniutitta ilaat tassaavoq nunatsinni peqquserlulluni iluanaarniartoqartneq pillugu ataa-vartumik ilisimaqarerulernissap qulakkeernissaa, soorlu Kalaallit Nunaanni misissusoqarnissaanik suliniuteqarnik-ku. Global Corruption Barometerimut peqataanerput angu-niakkamut tassunga tapertuutaavoq pingaarutilik.

Inernerit suliattu ingerlateqqinnerani aaliangersaasartunillu attaveqarnitsigut atussamaarpagut, aamma qilanaareqaar-put inerniliussat oqallisiginissaannut.

Apersorneqartunut peqataasimasunut HS-Analysellu sule-qataaneranut qutsavigaagut. Tips- og Lotto, Grønlands-BANKEN Royal Greenlandilu aningaasatigut tapiinerannut qutsavigaagut.

Atuarluarisi!

Siulersuisut sinnerlugit
Birita í Dali, siulittasooq

APERSORNEQARTUT

Misissuinermi oqarasuaatikkut apersuinerit **707**-t tunngaviupput Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni tunuliaqtutt assigiinngitsut tamat isumaannik saqqummiisinjaangornitsinnut. Apeqqutit Transparency Internationalip nunarsuaq tamakkerlugu misissuisarnerup pitsaassusaanut naapertuumik suliaapput ataasiakkaanik naleqqussarneqarluni. Apersuinerit HS-Analysemit ingerlanneqarput oktoberi-novembari 2020-mi.

Apersorneqartuni tunuliaqtutt assigiinngitsut amerlassusaat (angut/arnaq, ukiut, illoqarfik/nunaqarfik, suliffik/inussutissarsiut) nuna tamakkerlugu inuit tunuliaqtaasa amerlassusaannut naleqqussagaavoq. Misissuinerup inernerri pillugit naleqquppooq oqassalluni, kalaallit inuiaqatiit siammasissumik isumaat tamakkiisumik ilaatinneqartut. Kalaalisut danskisullunniit apersorneqarnissaq toqqarneqarsinnaasimavoq. Aperorneqartut **90%**-it kalaalisut apersorneqassallutik toqqarsimavaat.

AVANNA TUNULU 14%

QEQTARSUUP TUNUA 22%

QEQQA 19%

NUUK 29%

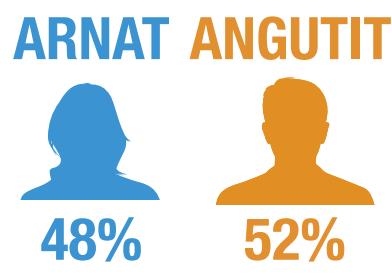
KUJATAA 16%

NAJUGAQ

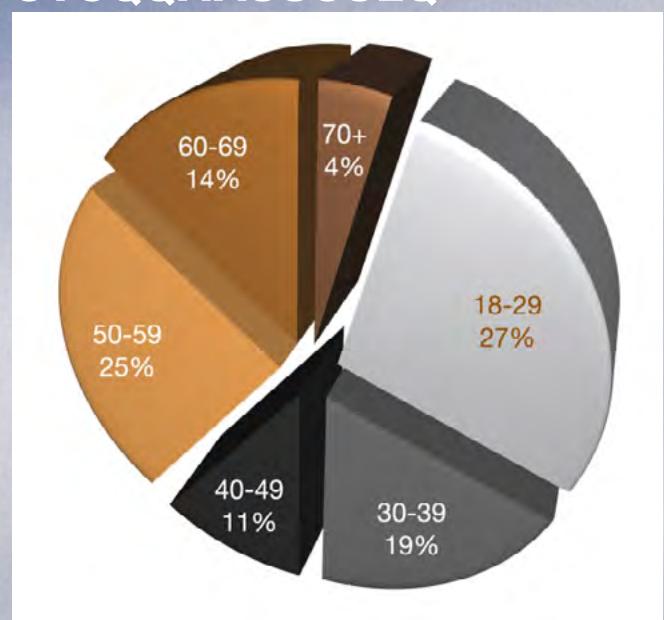
ILLOQARFIK 87%
NUNAQARFIK 13%

APERSORNEQARTUT TUNULIAQUTAAT TUNNGAVIGALUGIT AVINNEQARNERI

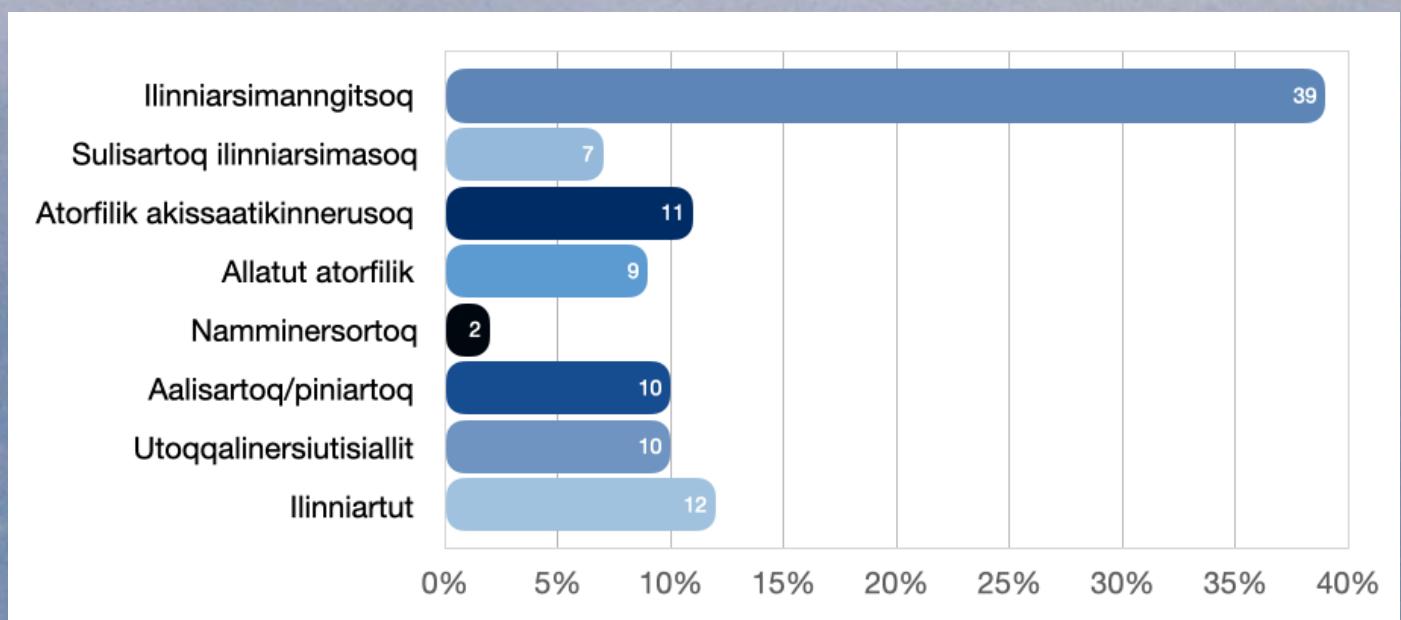
SUIAASSUSEQ

UTOQQAAASSUSEQ

INUUTISSARSIUT

INERNILIUSSAT PINGAARNERIT: KALAALLIT INUIAQATIGIIT QANOQ ISUMAQARPAT?

1.

AFFAAT

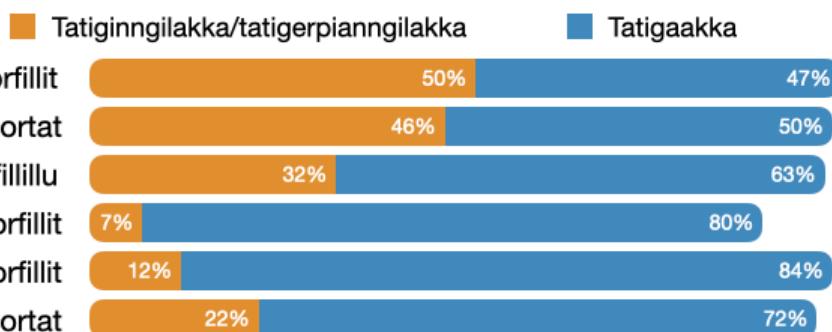
NUNATSINNI TAMAT OQARTUSSAAQATAANERAT
NAAMMAGISIMAARPAAT

2.

AFFAAT

Naalakkersuisut Inatsisartullu
pitsaasumik naapertuilluartumillu sullissiniarnerat tatigerpianngikkuniku
tatiginnginnerarpaat. 80 %-it eqqartuussivinnut politiinullu tatiginnippuit

3.

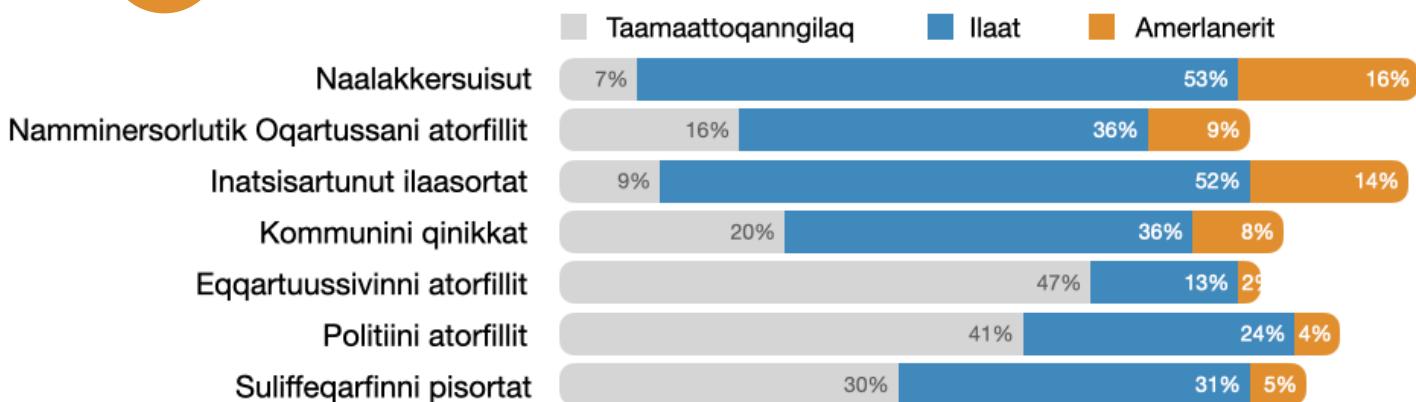
APERSORNEQARTUT TALLIMAAGAANGATA PINGASUNGAJAAT

ISUMAQARPAT QINIKKAT ATORFILLILLU AKORNANNI PISSAANERMIK
ATORNERLUINEQ AJORNARTORSIUTERUJUSSUUSOQ

4.

50%-IT

sinnerlugit isumaqarput Naalakkersuisunut Inatsisartunullu
ilaasortat ilaat pissaanermik atornerluisartut. 16%-it
isumaqarput amerlanerit pissaanermik atornerluisartut

5.

60%-IT ISUMAQARPUT QINIKKAT ATORFILLILLU AKORNANNI PISSAANERMIK ATORNERLUINEQ UKIUP KINGULLIUP INGERLANERANI ANNERTUSISIMASOQ

30 %-it isumaqarput nikissimannngitsoq 10%-illu annikinnerulersimasorigaat

6.

70%-it

isumaqarput
peqquuserlulluni
iluanaarniarnermik
KIKKULLUUNNIIT
akiuiniqataas-sinnaasut

88%-it

peqquuserlulluni
iluanaarniarnermik
siumuigaluarunik
nalunaaruteqarnissamut
PISUSSAASUTUT
misigissallutik
akipput

50%-it

inuaqatitsinni
peqquuserlulluni
iluanaarniarnernik
kalerrineq **ATAAT-SIMUT ISIGALUGU**
AKUERISAASOQ
akipput. 40%-it
akueraisaorinngikaat

63%-it

pissaanermik
atornerluinermik
siumuissagaluarunik
qanoq iliussallutik
sumullu
saaffiginnissallutik
NALUSSALLUGU
akipput

60%-it

partiimik
qinigassanngortittumilluunniit
PEQQUSERLULLUNI
ILUANAARNIARNERMIC AKIUI-NIARUMASUMIK
qinersissallutik
oqaatigaat

7.

**AFFAAT
ISUMAQARPUT
OQARTUSSAT PISSAANERMIK
ATORNERLUINERMIK
AKIUINIARNERAT
AJORTOQ**

8.

28%-it

isumaqarput
nalunaarutigin-ninermut
kingunissat
AARLEQQUTI-GINEQARTUT

25%-it

isumaqarput
inuit
NALUSARAAT
peqquuserlulluni
iluanaarniarneq
sumut nalunaarutigissallugu

21%-it

akipput inuit
imminut
ILISARISIMAVALLAARTUT

9.

58%-it isumaqarput
atorfimmini pissaanillit
pissaanertik atornerlulu-
gu kinguaassiutitigut
killisamik qaangiikkajuttartut

58%

56%

10.

56%-it pisortani atorfimmi
pissaanerminik atornerluilluni
kinguaassiutitigut killisamik
qaangiisimasumik misigisaqarsi-
manatik ilisarisimasamiilluunniit
tusagaqarsimanatik akissuteqarput

INERERIT

1. TAMAT OQARTUSSAAQATAANERANNIK NAMMAGISIMAARINNITTUT AMERLANERUSIMAPPUT

Apersorneqartut 56%-iisa Kalaallit Nunaanni tamat oqartussaaqataanerat iluaralugu akipput. Tassa imaaappoq apersorneqartut affaat ataatalaarlugit tamat oqartussaaqataanerata pitsaanerunissaa kissaatigait.

Ukiut tunngavigalugit apersorneqartut akissutaasa avinnerisa takutippaat tamat oqatussaaneranik inuuusuttut naammagisimaaarininnerpaasut (65 %) utoqqallu naammaginnnginnerpaallutik (44 %). Nikingassut ilinniartut soraarninngornikullu akornanni annertuneruvoq, ilinniartummi akornanni iluarinnittut 67%-upput, soraarninngornikullu akornanni 34%-iulluni.

Naammagisimaarinninnerup annertussusaa ilimasuutinut tunngassuteqarpat, taava inernerit tunngavigalugit oqaatigineqarsinnaavoq utoqqarnut sanilliullugu inuuusuttut ilimasuutaat naammassineqartutut misigkkajunnerusaraat. Inuuusuttut utoqqarniit naatsorsuutikinnererannut imaluunniit utoqqaat naatsorsuutaat naammassineqarneq ajornerannut peqquteqarnersoq kisitsisit tunngavigalugit oqaatigineqarsinnaangilaq.

2. NAALAKKERSUISUNUT NAMMINERSORLUTILLU OQARTUSSANI SULISUNUT TATIGINNINNEQ ANNIKINNERSAAVOQ

Innutaasut sullisisunut assigiinngitsunut pitsaasumik naapertuilluartumillu sullissiniarnerannik qanoq tatiginnitsiginerlutik aperineqaramik, 47%-it Naalakkersuisut Namminersorlutillo oqartussani sulisut tatigikannerlugit tatigeqalugilluunniit akipput, 50%-illu tatiginninnatik tatigerpiarnagilluunniit akisut. Arnat angutiniit tatiginninnerupput angutinimi apersorneqartuni 43%-it tatiginnillutik akisimapput, arnani 51%-it tatiginnillutik akisut.

Inatsisiliortunut tunngatillugu inernerit tassunga assigupput, tassanimi apersorneqartuni 46%-it Inatsisartunut ilaasortat pitsaasumik naapertuilluartumillu sullissiniarnerannik tatigerpiarnagit tatiginagilluunniit akipput.

Kommunini qinikkanut atorfiliinnullu tatiginninneq annertune-rulaarpoq, matumani 63%-it tatiginninnerarmata. Tatigineqarnerpaat tassaapput politit (84%), eqqartuussivinni atorfilit (80%) suliffeqarfinnilu pisortat (72%).

Sullisisunut qulaani allassimasunut apersorneqartuni inuuusnerit tatiginninnerpaallutik.

Tatiginninneq misilitakkanut attuumassuteqarsinnaavoq, akisutillu tunngavigalugit oqartoqarsinnaalluni utoqqaat pakatsi-nermik misigisaqarnerusimasut kinguneranillu tatiginnikkun-naarlutik, annermik qinikanut.

Tatiginninneruleqqinnissaq anguniarlugu neriorsuutit eqquun-neqartariaqartut, ammanerusumik ingerlatsisoqartariaqartoq, aalajangiisarnerit ammasumik ingerlanneqartariaqartut min-nerunngitsumillu innutaasunillu peqataatitsineq annertusine-qartariaqartoq TIG isumaqarpoq.

3. PISSAANERMIK ATORNERLUINEQ AJORNARTORSIUTAAVOQ

Pissaanermik atornerluineq innuttaasut ajornartorsiutaasoraat. Apeqqummi "Qinikkat atorfiliillu akornanni pissaanermik atornerluineq qanoq ajornartorsiutaatigisorajuk?" apersorneqartuni 57%-it akipput ajornartorsiutaasoralugu (ajornartorsiutaasoru-jussuuvvoq imaluunniit assut ajornartorsiutaavvoq).

Suli tassani Transparency International Greenland annertuner-suarmik peqqutissaqarnerulerpoq uparuassallugu, qaqugukkut pissaanermik atornerluinermk taaneqarsinnaalertarnersoq sak-kullu suut iluaqtigalugit tamakkuninnga annikillisaasoqarsin-naassanersoq.

4. KIKKUT PISSAANERMIK ATORNERLUSARPAT?

Misissueqqissaarnermi apeqqutinut pingaarnersanut ilaasup pis-sanganarpoq qanoq akineqarsimanissaata paasinissaa, tassa apersorneqartut isummerfissaannut ilaammat, immikkutitaartut pissaanerminnik atornerluisarnersut qassiussangatinneeraat.

Naalakkersuisut Inatsisartullu assigiimmik isigineqarput. Ikit-suinaat (7%-it 9%-illu) isumaqarput Naalakkersuisuni ilaasor-tat Inatsisartunullu ilaasortat pissaanermik atornerluineq ajortut. Apersorneqartut affaat sinnerlugit Naalakkersuisunut Inatsisar-tunullu ilaasortat ilaat pissaanermik atornerluisarsorivaat. 16%-it 14%-illu akipput Naalakkersuisunut Inatsisartunullu ilaasortat amerlanersaat pissarsiaqatiginiarlugu pissaanermik atornerlui-sorsaata.

Kommunini qinikkat suliffeqarfinnilu pisortat tatigineqarneru-laarput, tassanimi apersorneqartut 20%-ii 30%-illu isumaqar-mata kommunini qinikkat suliffeqarfinnilu pisortaasut pissaanerminnik atornerluineq ajortut. Eqqartuussivinni atorfilit politili-tu tatigineqarnerpaapput, tassanimi apersorneqartut 41%-ii 47%-illu isumaqarmata eqqartuussivinni atorfilit politili-pissaanerminnik atornerluineq ajortut.

Politikerit tutsuiginassuseqarnerulernissartik anguniartariaqa-raat Transparency International Greenland isumaqarpoq. Pisullu ilaat pissaanermik atornerluinerungikkaluarlutik ilaatigut taa-matut isikkoqarsinnaasarneri politikerit aamma isummerfigis-riaqarpaat. Pissaanermik atornerluisoqannginneranik naqissi-iniaraanni ammasumik periuseqarneq sakkussani pitsaana-paraavoq.

5. PISSAANERMIK ATORNERLUINEQ ANNERTUSISIMASORINEQARPOQ

Pissaanermik atornerluinerup ineriertorsimaneranut isummat ersaripput. Apersorneqartuni 60%-it qinikkat atorfiliillu akornanni pissaanermik atornerluineq ukiut ingerlaneranni annertusisi-masoraat.

30%-it pissaanermik atornerluineq ukiup ataatsip ingerlanerani nikissimannnginneraraat, apersorneqartuni 10 %-iinaat pissaanermik atornerluineq ukiut ingerlaneranni annikinnerulersima-sorinerarpaat.

Aporsorneqartuni isorinninnerpaat tassaapput avannaani tunumilu innuttaasut, tassanimi peqataasut akornanni 68%-it 69%-illu pissaanermik atornerluineq ukiup kingulliup ingerlanerani annertusisimasorinerapaat. Isorinninnginnerpaapput aporsorneqartut Nuummersuut, tassanimi 51 %-iinnaat annertusisimosaat.

Pissaanermik atornerluinerup annertusisimasorineqarnera Transparency International Greenlandip ernumanartutut isigaa, annermik 'pissaanerup qitianiit' ungasilliartortilluni annertusisimanaeranut isummat amerliartuinnartillugit.

Transparency International Greenlandip politikerit aalajanger-saateqarniartillutik ammanerusumik ingerlatsinissaannik immik-kut kaammattorusuppai. Taamaliornikkut pissaanermik atornerluinerup annikillisarnissaa taamatullu pissaanermik atornerluisoqanginnissaa ersersinnissaa anguneqassalluni.

6. ILIUSEQARNISSAMUT ISUMAT

Kinaluunniit peqquserlulluni iluanaarneriarup akiorniarneranut iliuseqarsimnaasoq aporsorneqartuni 70%-it isumaqataapput, 88%-it illu amerlatigisut peqquserlulluni iluanaarniartoqarneranik nalunaarnissamut pisussaaffeqartutut misigissagaluarlutik isumaqataaffigaat.

Soqtiginartuali aajuna amerlasuut (40%-it) peqquserlulluni iluanaarniarnermik nalunaarutiginninneq ataatsimut isigalugu inuiaqatigiinni akuerineqanngitsutut isigineqarneraraat, 60%-illu sinnerlugit naluneraraat qanoq iliussallutik sumulluunniit peqquserlulluni iluanaarnianik nalunaarutiginnittasanerlutik.

Peqquserlulluni iluanaarniarnernik nalunaarutiginninneq sapii-serneruvoq, nalunaarutiginnissaagaannilu tatiginninneq toqqissi-simanerlu pisariaqarput. Sammisalli oqaluuserineqartalernissaa amerlasuuniillu iliuseqarfingineqarunnerata ersersinnissaa pinngitsoorani alloriarneruvoq.

Inuppassuit nalunaaruteqarusunnerat sumullu nalunaaruteqassallutik nalorninerat ajornartorsiuterujussusoq, Transparency International Greenland isumaqarpoq. Nalunaaruteqartarneq akuerisaasutut isigineqalernissaanut sumullu peqquserlulluni iluanaarniarnernik nalunaartarnissamik ersarissunuk ilisimas-qalersitsinissamut suliassarpusuaqarpoq. Qanoq peqquserlulluni iluanaarniartarnerit nalunaarutigineqarsinnaaneri ersersin-niarlugu sulissuteqarusupput.

7. OQARTUSSAT PISSAANERMIK ATORNERLUINERMIK AKIUINIARNERAT

Aporsorneqartut affaat isumaqarput oqartussat pissaanermik atornerluinermik akiuiniarnerat pitsaanngitsoq, 47%-tiisa akiuiniallaqqinneraraat.

Amerlasuut pissaanermik atornerluisarnerit annertuninngorsorigaat akerliani amerlanerit akiuiniarneq ingerlalluartutut pitsaa-sutut nalileraat. Pissaanermik akiuiniarnerup naammaginartutut isigineqarneranut suna tunngaviunersoq misissornissaanut pisutissaqarpoq.

Qanorpiaq iluuseqartoqartarnissaanik, kinalu iluuseqartarnissaanik erseqqissaanissamik pisortat annertuumik suliassaqartut, Transparency International Greenland, isumaqarpoq.

8. PEQQUSERLULLUNI ILUANAARNIARNEQ NALUNAARUTIGINEQARNEQ AJORPA?

Aporsorneqartut 707't pissaanermik atornerluineq pillugu nalunaarutiginnittooqartanginneranut suut peqquaasimassanersut aperineqarput. Pingaarnertut pissutaatinneqartut pingasut saq-qummerput. Nalunaarutiginninnermi kingunissat inunnit aarleriqeqarput (28%), sumut nalunaaruteqarnissamut ilisimasakin-neq inuillu imminnut ilisarisimavallaarnerat (21%).

Transparency International Greenland isumaqarpoq, Kalaallit Nunarpiaat taamannak inisseqqasusoq, ilami nunarput inoqarfinnut amerlasuunut agguloqqammat "inuit-imminnut-tamar-mik-ilisarisimasunut", taammatumillu pisariaqartitsisoqarluni toqqissimanartumik saaffissaqarsinnaanissamut periarfissineqarnissaq, ileqqorluutiliinnik apuussassaqsimassagaanni. Tatiginninnermik pilersitsisoqartariaqarnera pisariaqarpoq, misigisoqartoqalissappat apuussaqrneq ajungitsuusoq. Suliffeqarfiit ataasiakkaat komunillu suleqatigiissutigalugu inunnik ataasiakaanik inuonnaallu akornanni suleqateqarnermik pilersitsi-niarsinnaapput, inunnik ileqqorluuteqartunik apuussassaqartil-lutik akuerisamik nalunaariartortarfiusinnaasunik.

9. SUIAASSUTSIKKUT IMMIKKOORTITSINEQ AJORNARTORSIUTERUJUUVVOQ

Inuk atorfimmini pissaanerminik atornerluilluni killissaminik qaangiisimasoq suaassutsikkut immikkoortiterisuuvooq. Suaas-sutsikkut immikkoortitsinerup annertussusaa paasininarneqarpoq apeqqutini marlunni: aporsorneqartut aperineqaramik qanoq akulikitsigisumik suaassutsikkut immikkoortitsineq pisarnersoq 23%-iisa "akulikitsuaqqamik" pisarsorigaat, 35%-it "akulikitsumik" pisarneraallutik akisimapput. Suaassutsinut marlunnut avillugit misissuinermi akissutaasimasut assiginngeqaat. Arna-ni aporsorneqartuni 68 %-it suaassutsikkut immikkoortitsineq akulikitsumik pisarsorineraraat, angutini aporsorneqartuni 49%-iinnaat akulikitsumik pisarsorigaat. Aporsorneqartuni inuus-nerit utoqqaanerillu amerlanerit akulikitsumik suaassutsikkut immikkoortitsisoqartarsoriaat. Illoqarfinnut sanilliullugu suaas-sutsikkut immikkortitsineq nunaqarfinni akulikinnerunnguatsiarpoq. Qanoq akulikitsigisumik pisortani atorfimmit kinguaassiu-titigut kiffartusseqquneqarneq misigineqarsimanoersoq ilisimasarlisamilluunniit tusarneqarsimanoersoq aperineqaramik 27%-it 'akulikitsumik', 'ilaannikkut' imaluunniit 'ataasiaq marloriar-kuunniit'-mik akipput.

Suaassutsikkut immikkoortitsisarneq oqallisigineqartariaqartoq, suliffeqarfiillu namminersortut taamatullu pisortanit pigineqartut piaarnerpaamik sulisunut politikkiminni suaassutsikkut immikkoortitsisarnerup pinaveersaartinneqarnissaa ilangguttariaqaraat Transparency International Greenland isumaqarpoq.

2016-MIIT 2020-P TUNGAANUT INERIARTORNEQ

Peqquserlulluni iluanaarniartarneq annikillisimangilaq. 2016-mi apersorneqartuni 48%-it ukiup ataatsip ingerlanera- ni peqquserlulluni iluanaarniartarneq annertusisimasorinerarlugu akipput. 2020-mi apersorneqartuni 60%-it peqquserlulluni iluanaarniartarneq ukiup ataatsip ingerlanerani annertusisimanerarlugu. Misissuinernili marluusuni apersorneqartut amerla- suut pissaanermik atornerluinerup ajorseriarsimasoralugu akipput.

Sullisisunut tatiginninneq 2016-mut sanilliullugu allangorsimavoq. Takussutissami ataaniittumi inuiaqatigiinnut sullisisunut eqimattanut pingaarutilinnut pissaanermik atornerluinerannik apersorneqartut isumaat takuneqarsinnaavoq eqimattanullu assigiinngitsunut tatiginninneq sanilliunneqarsinnaallutik.

Tabeli: Apeqquumut qassit pissaanerminkik atornerluippat akissutit 2016-miit 2020-miillu. Procentinngorlugit.

	2016				2020			
	Taamaat-toqanngilaq	Ilaat	Amerlanerit	Naluara	Taamaat-toqanngilaq	Ilaat	Amerlanerit	Naluara
Naalakkersuisut	10	49	22	18	7	53	16	24
Inatsisartunut ilaasortat	11	48	14	25	9	52	14	25
Kommunini qinikkat					20	36	8	36
Politiit	20	43	11	26	41	24	4	31
Eqartuussivinni atorfillit	36	19	5	40	47	13	2	38
Suliffeqarfinni pisortaasut	13	50	16	21	30	31	5	34

Oqartussat peqquserlulluni iluanaarniarnerik akiuniarnera pitsangorsimangitsoq nalilerneqarpoq. 2016-mi apersorneqartut 60%-ii oqartussat pissaanermik atornerluinermut tunngatillugu iliuuseqarniarnera pitsaanngitsoq akipput. 2020-mi apersorneqartuni 50%-it assinganik akissuteqarput.

Iliuuseqarnissamut isummattat. Kikkuulluunniit peqquserlulluni iluanaarniartarnermut pissaanermillu atornerluisarnermut akiuniqaataasinaasut inuiaqatitsinni ataatsimut isigalugu suli isumaqatigineqarpoq. 2016-mut sanilliukkaanni 2020-mi kikkuulluunniit peqquserlulluni iluanaarniarnerik akiuniqaataasinaanerannut isumaqataasut ikilerialaarsimapput. Taa- matullu inuiaqatitsinni peqquserlulluni iluanaarniarneq pillugu nalunaaruteqarneq naliginnaasumik akuerisaaneranik isu- maqataasut 2020-mi ikileriarsimapput. Tamanna ernumanarpoq.

Isummamat isumaqataasut	2016	2020
Peqquserlulluni iluanaarniernemik kikkuulluunniit akiuniqaataasinaapput	83%	70%
Inuiaqatitsinni peqquserlulluni iluanaarniarneq nalinginnaasumik akuerisaavooq	60%	50%
Peqquserlulluni iluanaarniarnerik siumuigaluaruma kalerriniissannut pisussaasutut misigissagaluarpunga	91%	88%
Peqquserlulluni iluanaarniarneq kalerrutissagaluarpara ulloq ataaseq naallugu eqqartuussivimmil ilisimannittut issiassagaluarumaluunniit	85%	84%

Sooq peqquserlulluni iluanaarniarneq nalunaarutigineqarneq ajorpa. 2016-mi taamatullu 2020-mi misissiunermi peqqutaasorineqarnerpaaq tassaavooq 'nalunaaruteqarnermi kingunissat ernumagineqarneri'. 2016-mi apersorneqartuni 10%-it isumaqarput atorfillit namminneerlutik peqquserlullutik iluanaarniqaataasartut, tamannalu 2020-mi 4%-iinnarmut apparsimalluni. Akissutit periarfissaq 'Inuit imminnut ilisarisimavallaarput' 2016-mi misissiunermi ilaanngilaq. Eqqarsar- nartorivaa 2016-mut sanilliukkaanni 2020-mi amerlanerungaatsiartut peqquserlulluni iluanaarniarneq sumut kalerrutigis- sallugu nalornissutigimmassuk.

	2016	2020
Kaleeritigunekkit kingunissaat aarleqqutigaat	27%	28%
Atorfillit kalerrinneqartussat namminneq peqquserlullutik iluanaarniartarpal	20%	4%
Inuit naluaat peqquserlulluni iluanaarniarneq sumut kalerrutigissallugu	6%	25%
Allannguutanavianngilaq	4%	7%
Peqquserlulluni iluanaarniarneq nalinginnaasuuvooq/tamarmik taamaaliorput	3%	3%
Inuit imminnut ilisarisimavallaarput	-	21%

MISISSUINEQ PILLUGU UAGUT ISUMARPUT

Ataani allassimasut immikkut ukkatarineqartussatut Transparency International Greenlandip ersersinneqartariaqar-sorai: Naak apersorneqartut affaat sinnilaarlugit tamat oqartussaaqataanerata ingerlanneqarnera naammagisimaarne-raraluaraat, politikerit pitsaasumik naapertuilluartumillu sullisiniareannut tativinninneq annikippoq. Ammanerusumik ingerlatsineq innuttaasunillu peqataatisineruneq pisaria-qarpoq innuttaasut tativinriilerseqqisinnanaaniarlugit.

- Pissaanermik atornerluineq inuiaqatigiinni ajornartorsi-utaasorineqarpoq. Tamanna ilungersunartutut isigine-qartariaqarpoq. Pissaanermik atornerluisoqarsinnaa-nera ukkatarineqartariaqarpoq – pisortani taamatullu namminersortuni.

- Ataatsimut isigalugu peqquserlulluni iluanaarniarnernik kalerriinissamut ammanerat pisussaasutullu misiginerat ajungeqaaq. Amerlasuulli kalerriiniarlutik sumut saaf-figimmissallutik nalorninerat ernumanarpoq. Kalerriinisamut periarfissat (sumut, kimut, qanoq) ilisimalluar-neqartariaqarput ilutigalugulu peqquserlulluni iluanaarniarnernik kalerriineq allannguisarnera erseqqisarne-qartariaqarpoq.
- Nikassaalluni tiingaffiginninneq pissaanermik atorner-luinertut pillugu apeqqut nutaajuvooq. Ajornatorsiutaane-rani akissutini erserpoq. 58%-it akipput inuk atorfimi-mini pissaanilik akulikitsumik akulikitsuaqqamilluunniit pissaanermink atornerluisartoq. Suaassuseq tunnga-vigalugu nikassaanerup oqallisigineqartariaqarnera pingaaruteqarpoq aammalu pissuserissaarneq pillugu malittarisassani peqquserlullunilu iluanaarniartarnerup akiorniarnera pillugu politikkini ilanngunneqartarnissaa.

MATUMANI MISISSUINEQ TUNNGAVIGALUGU TRANSPARENCY INTERNATIONAL GREENLANDIP INNERSUUSSUTIGAA

- Naalagaaffiit Peqatigiit peqquserunnermut akiuineq pillugu isumaqtigiissutaa Nunatisnnut atuutsilernin-neqarnissaa
- Nunatsinni pissutsinik isornartoqartillugu oqaatilliiso-qarsinnaaneranerat periarfissat nukittut saqqumisullu isorinnittullu illorsorneqarnerunissaat suliffeqarfinit quakkeerneqarnissaa
- Pisortani oqartussat suliffeqarfiillu peqquserlulluni iluanaarniartarneq akiorniarlugu politikkiminnik sulisuminnut saqqummiisalernissaat
- Peqquserlulluni iluanaarniartarneq pillugu sumilu oqaatilliisoqarsinnaaneranik pisortaniit paasititsi-niaasoqarnissaa
- Suliffeqarfinni peqquserlulluni iluanaarniarnermut akiuineq pillugu politikkiliortillutik nutarsaatillutillu suaassuseq pillugu immikkoortitsisarneq immikkut ukkatarinninnissaq

**Qinikkat tamarmik aalajangiigaangamik ammasumik ingerlatsinissaq eqqumaffigissagaat.
Pissaanermik atornerluinerup annikillisarnissaa siunertaavoq, aammali qularnartoqanngiinera ersersitsinissaq**

Transparency International Greenland

info@transparency.gl

www.transparency.gl

Transparency International

www.transparency.org